

गुटिका 1 A pill. -2 A round pebble, any small globe or ball; लोष्टगुटिका: क्षिपति Mk. 5. -3 The cocoon of the silk-worm. -4 A pearl; निर्धौतहारगुटिकाविशदं हिमाम्भः R. 5. 70; विभ्राणो धूमकेतुं मधुकरगुटिका दन्तमुद्दण्डम् Rājaprasāsti (गणेशस्तुतिः). -5 A small pustule. -**Comp.** -**अञ्जनम्** a kind of collyrium. -**अस्त्रम्** A missile for throwing stones; गुटिकास्त्रैर्लोहगोलैः शिलीमुखशारासनैः Parnā 4. 76. -**यन्त्रम्** a rifle, a musket; जागरूकैरहोरात्रं गुटिकायन्त्रधारिभिः Śiva. B. 17. 72.

गुटी = गुटिका q. v.

गुड 6 P. (गुडति) 1 To defend, preserve. -2 To strike, injure.

गुड a. Thick; मुखं मुकुन्दस्य गुडालकावृतम् Bhāg. 10. 38. 9. cf. गुडाकेशः.

गुडः 1 Treacle, molasses; गुडधानाः Sk.; गुडौदनः Y. 1. 304; गुडद्वितीयां हरीतकीं भक्षयेत् Suśr. -2 A globe, ball; सामिः सगुडशृङ्गिका Mb. 3. 15. 8. -3 A ball for playing with. -4 A mouthful, bit. -5 An elephant's armour. -6 The cotton tree. -7 A pill; Śaraṅghara 13. 1. -**Comp.** -**उदकम्** water mixed with molasses. -**उद्भवा** sugar. -**ओदनम्** rice boiled with coarse sugar; Y. 1. 303. -**करी** f. N. of a Rāgini (गुजरी). -**तृणम्**, -**दारुः**, -**रु** n. sugar-cane. -**त्वच्-चा** f. the aromatic bark of the Laurus Cassia (Mar. दालचिनी). -**धेनुः** f. a milch-cow symbolically represented by molasses and offered as a present to Brāhmaṇas. -**पिष्टम्** a sort of sweatmeat, flour and molasses ground and boiled together; Y. 1. 289. -**फलः** the Pilu tree. -**शर्करा** refined sugar. -**शृङ्गम्** a cupola. -**शृङ्गिका** an apparatus or missile for throwing balls; Mb. 3. 15. 8. -**हरीतकी** myrobalan preserved in molasses (Mar. सुरांवळा).

गुडकः [गुडेन पक्वः वा० कर्] 1 A ball; समुशुण्ड्यश्मगुडका Mb. 3. 15. 8. -2 A mouthful. -3 A kind of drug prepared with molasses. -**डिका** 1 A small ball. -2 A pill. -3 Kernel. -**कम्** Molasses.

गुडलम् Spirituous liquor distilled from molasses.

गुडा 1 The cotton plant. -2 A pill.

गुडाका 1 Sloth. -2 Sleep.

गुडाकेशः (Thick-haired) 1 An epithet of Arjuna; मम देहे गुडाकेश यच्चान्यद् द्रष्टुमर्हसि Bg. 11. 7. (and in several other places of the Gītā.) -2 An epithet of Śiva.

गुडुगुडायनम् A rattling in the throat (as breath) caused by cough.

गुडु (डू)ची N. of a very useful medicinal plant, Cocculus Cordifolius (Mar. गुळवेळ).

गुडेरः 1 A ball, globe. -2 A mouthful, bit.

गुण 10 U. (गुणयति-ते, गुणित) 1 To multiply. -2 To advise. -3 To invite.

गुण a. Of good quality (गुणवान्); भ्राता कथं नाम मया गुणस्य भ्रातुर्वधं राम विरोचयेत् Rām. 4. 24. 9.

गुणः [गुण-अच्] 1 A quality (good or bad); सुगुण, दुर्गुण; यदङ्गनारूपसरूपतायाः कश्चिद्गुणं भेदकमिच्छतीभिः Śi. 3. 42. -2 (a) A good quality, merit, virtue, excellence; क्तमे ते गुणाः Mā. 1; वसन्ति हि प्रेमिण गुणा न वस्तुनि Ki. 8. 37; R. 1. 9, 22; साधुत्वे तस्य को गुणः Pt. 4. 108. (b) Eminence. -3 Use, advantage, good (with instr. usually), Pt. 5.; कः स्थानलाभे गुणः 2. 21; H. 1. 49; Mu. 1. 15. -4 Effect, result, efficacy, good result; संभावनागुणमेहि तमीश्वराणाम् Ś. 7. 4; गुणमहतां महते गुणाय योगः Ki. 10. 25; 6. 7. -5 (a) A single thread or string. (b) Thread, string, rope, cord, मेखलागुणैः Ku. 4. 8; 5. 10; तृणैर्गुणत्वमापन्नैर्बन्धन्ते मत्तदन्तिनः H. 1. 32; यतः परेषां गुणग्रहीतासि Bv. 1. 9 (where गुण also means 'a merit'). -6 The bow-string; गुणकृत्ये धनुषो नियोजिता Ku. 4. 15, 29; कनकपिङ्गताडिद्गुणसंयुतम् R. 9. 54. -7 The string of a musical instrument; कलबलकीगुणस्वानमानम् Śi. 4. 57. -8 A sinew. -9 A quality, attribute, property in general; याद्गुणेन भर्ता स्त्री संयुज्येत यथाविधि Ms. 9. 22. -10 A quality, characteristic or property of all substances, one of the seven categories of *padārthas* of the Vaiśeṣikas, (the number of these properties is 24). -11 An ingredient or constituent of nature, any one of the three properties belonging to all created things; (these are सत्त्व, रजस् and तमस्); गुणत्रयविभागाय Ku. 2. 4; सत्त्वं रजस्तम इति गुणाः प्रकृतिसंभवाः Bg. 14. 5; R. 3. 27. -12 A wick, cotton thread; नृपदीपो धनस्नेहं प्रजाभ्यः सहरन्नपि । अन्तर-स्थैर्गुणैः शुभ्रैर्लस्यते नैव केनचित् ॥ Pt. 1. 221. -13 An object of sense, (these are five रूप, रस, गन्ध, स्पर्श, and शब्द); गुणैर्गुणान्स मुञ्जान आत्मप्रद्योतितैः प्रभुः Bhāg. 11. 3. 5. -14 Repetition, multiplication, denoting 'folds' or 'times', usually at the end of comp. after numerals; आहारो द्विगुणः स्त्रीणां बुद्धिस्तासां चतुर्गुणा । षड्गुणो व्यवसायश्च कामश्चाष्टगुणः स्मृतः ॥ Chāṅ. 78; so त्रिगुण; शतगुणीभवति becomes a hundred-fold, अध्यर्धगुणमाहुर्ध्वं बले शौर्यं च केशव Mb. 11. 20. 1. -15 A secondary element, a subordinate part (opp. मुख्य); न च गुणानुग्रहार्थं प्रधानस्यावृत्तिर्युक्ता ŚB. on MS. 12. 1. 4. -16 Excess, abundance, superfluity; पराङ्मुखवधं कृत्वा कोऽत्र प्राप्तस्त्वया गुणः Rām. 4. 17. 16. -17 An adjective, a word subordinate to another in a sentence. -18 The substitution of ए, ओ, अर् and अल् for इ, उ, ऋ (short or long) and ए, or the vowels अ, ए, ओ and अर् and अल्. -19 (In Rhet.) Quality considered as an inherent property of a *Rasa* or sentiment. Mammāṭa thus defines गुण.—ये रहस्याङ्गिनो धर्माः शौर्योदय इवात्मनः । उत्कर्ष-हेतवस्ते स्युरचलस्थितयो गुणाः ॥ K. P. 8. (Some writers on rhetoric, such as Vāmana, Jagannātha Paṇḍita, Daṇḍin and others, consider *Guṇas* to be properties both of शब्द and अर्थ, and mention ten varieties under each head. Mammāṭa, however, recognises only three, and, after discussing and criticizing the views of others, says: माधुर्यौजःप्रसादाख्यान्नयस्ते न पुनर्देश K. P. 8); Ki. 17. 6.